

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА
IV сесія IX скликання

Р І Ш Е Н Н Я

19.09.2024

Київ

№ 9/9817

Про затвердження міської цільової програми «Охорона та збереження культурної спадщини м. Києва на 2025–2027 роки»

Відповідно до пункту 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», законів України «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини», враховуючи рішення Київської міської ради від 29 жовтня 2009 року № 520/2589 «Про Порядок розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм у місті Києві» та від 15 грудня 2011 року № 824/7060 «Про затвердження Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року» (у редакції рішення Київської міської ради від 06 липня 2017 року № 724/2886), з метою збереження історичної самобутності міста Києва, охорони та збереження об'єктів культурної спадщини міста Київська міська рада

ВИРІШИЛА:

1. Затвердити міську цільову програму «Охорона та збереження культурної спадщини м. Києва на 2025–2027 роки» (далі – Програма), що додається.

2. Визначити Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) відповідальним виконавцем Програми.

3. Департаменту охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

3.1. Забезпечити виконання Програми в межах обсягу видатків, передбачених у бюджеті міста Києва на відповідні роки.

3.2. Подавати Київській міській раді, Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

квартальні та річний звіти про виконання завдань і заходів Програми

до 20 числа другого місяця, що настає за звітним періодом;
заключний звіт про виконання завдань і заходів Програми не пізніше ніж у тримісячний строк після закінчення встановленого строку виконання Програми;

уточнені річні звіти про виконання завдань і заходів Програми (у разі необхідності) до 01 квітня року, наступного за звітним.

3.3. Забезпечити розміщення на Єдиному вебпорталі територіальної громади міста Києва річного (квартального) звітів та заключного звіту про результати виконання Програми.

4. Оприлюднити це рішення в установленому порядку.

5. Це рішення набирає чинності з дня його оприлюднення.

6. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київської міської ради з питань збереження та захисту культурної спадщини та на постійну комісію Київської міської ради з питань бюджету, соціально-економічного розвитку та інвестиційної діяльності.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО

**МІСЬКА ЦІЛЬОВА ПРОГРАМА «ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ М. КИЄВА НА 2025–2027 РОКИ»**

1. ПАСПОРТ

**МІСЬКОЇ ЦІЛЬОВОЇ ПРОГРАМИ «ОХОРОНА ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ
КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ М. КИЄВА НА 2025–2027 РОКИ»**

1.	Мета програми	Створення умов для збереження історичної самобутності та ефективної діяльності пам'яткоохоронної сфери столиці
2.	Оперативні цілі, визначені Стратегією розвитку міста Києва (іншими стратегічними документами), на досягнення яких спрямована програма	Збереження та розвиток об'єктів культурної спадщини міста Києва
3.	Дата, номер і назва розпорядчого документа про розроблення проекту програми	Розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 11.03.2024 № 223 «Про підготовку проекту міської цільової програми «Охорона та збереження культурної спадщини м. Києва на 2025–2027 роки»
4.	Розробник програми	Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)
5.	Відповідальний виконавець програми	Департамент охорони культурної спадщини виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) (далі – Департамент охорони культурної спадщини)
6.	Співвиконавці програми	Установа «Київський науково-методичний центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповідних територій» (далі – КНМЦ по охороні пам'яток), Комунальний заклад «Центр консервації предметів археології» виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської

		державної адміністрації) (далі – КЗ «Центр консервації предметів археології»), департаменти виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації			
7.	Строки реалізації програми	2025–2027 роки			
8.	Обсяги фінансових ресурсів, необхідних для реалізації програми	Усього (тис. грн)	у тому числі за роками		
			2025 рік	2026 рік	2027 рік
	Усього:	1 176 680,97	356 413,17	390 488,80	429 779,0
	у тому числі за джерелами:				
8.1.	державний бюджет	–	–	–	–
8.2.	бюджет міста Києва	1 175 630,97	356 063,17	390 138,80	429 429,0
8.3.	інші джерела	1050,0	350,0	350,0	350,0

2. ВИЗНАЧЕННЯ ПРОБЛЕМ, НА РОЗВ'ЯЗАННЯ ЯКИХ СПРЯМОВАНА ПРОГРАМА

Культурна спадщина України є невід'ємною частиною європейського та світового культурного надбання, важливим джерелом стратегічного розвитку держави, транслятором художніх традицій та цінностей поколінь, ресурсом конструювання української ідентичності. Ця фундаментальна складова, а також модернізація підходів до її охорони, збереження та використання мають відповідати викликам, які постали перед Україною сьогодні.

Одне з центральних місць у загальній справі охорони вітчизняної культурної спадщини надається Києву як столиці Незалежної України. Багатоплановість та домінуюча роль столиці знайшла своє матеріальне втілення в монументальних комплексах, ансамблях, окремих пам'ятках різних типів та видової приналежності.

Конституцією України проголошено, що держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність. На сьогодні сфера охорони культурної спадщини міста Києва функціонує та розвивається в умовах воєнного стану, а також переживає трансформацію у зв'язку з євроінтеграційним курсом України.

Орієнтуючись на важливі положення вітчизняного та міжнародного законодавства, аналітичні дослідження та напрацьовані методичні рекомендації у сфері охорони культурної спадщини, а також з метою досягнення оперативної цілі «Збереження та розвиток об'єктів культурної спадщини міста Києва» Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року, пріоритетами міської цільової програми «Охорона та збереження культурної спадщини міста Києва на 2025–2027 роки» (далі – Програма) є: посилення охорони та збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення міста Києва; позиціонування культурної спадщини як складової національної безпеки; використання культурної спадщини в якості ресурсу сталого розвитку; а також популяризація пам'яток міста Києва на європейському рівні.

Програма буде спрямована на реалізацію таких завдань:
 реставрація та розвиток об'єктів культурної спадщини;
 контроль за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини;

популяризація історико-культурної спадщини.

Реставрація та розвиток об'єктів культурної спадщини

Важливим аспектом є передача майбутнім поколінням системи культурних цінностей, поліпшення архітектурного середовища міських районів, а відтак проведення сукупності науково обґрунтованих заходів щодо укріплення (консервації) фізичного стану, розкриття найбільш характерних ознак, відновлення втрачених або пошкоджених елементів об'єктів культурної спадщини із забезпеченням збереження їхньої автентичності.

Відповідно до норм Закону України «Про охорону культурної спадщини» власник або уповноважений ним орган, користувач зобов'язані утримувати

пам'ятку в належному стані, своєчасно проводити ремонт, захищати від пошкодження, руйнування або знищення.

Місто Київ налічує низку архітектурних та історичних пам'яток, які потребують виконання ремонтно-реставраційних робіт, їхнього пристосування для потреб осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. У 2021–2023 рр. проводилися ремонтно-реставраційні роботи згідно з розробленою науково-проектною документацією на 9 об'єктах культурної спадщини – пам'ятках місцевого та національного значення, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва.

У 2023-2024 роках продовжилися роботи з моніторингу стану об'єктів культурної спадщини міста Києва, зокрема тих, які перебувають в оперативному управлінні КНМЦ по охороні пам'яток, у ході якого було виявлено, що на одинадцяти пам'ятках стан більшості їхніх фасадів та загальний стан конструкцій елементів можна охарактеризувати як непридатний до експлуатації. Відсутність необхідних заходів із реставрації цих об'єктів призведе до подальшого руйнування пам'яток внаслідок впливу природних та антропогенних факторів.

Відповідно до результатів моніторингу об'єктів культурної спадщини та проведеної аналітики укладених за останні 4 роки охоронних договорів було виявлено 74 нерухомих об'єкти, що мають незадовільний технічний стан та потребують проведення ремонтно-реставраційних робіт протягом 2025–2027 років, частина із цих об'єктів перебуває у комунальній власності територіальної громади міста Києва, що негативно впливає на статус міста як столиці та його історичного середовища.

За результатами постійного та періодичного моніторингу об'єктів культурної спадщини столиці окреслено ряд проблемних питань, на вирішення яких спрямована реалізація завдання «Реставрація та розвиток об'єктів культурної спадщини», а саме:

природне старіння значної частини історичної забудови Києва;

недостатній показник укладених охоронних договорів на пам'ятки, в яких зазначаються особливості режиму їхнього використання, види і терміни виконання реставраційних, консерваційних, ремонтних робіт, робіт з упорядження їхньої території, інших пам'яткоохоронних заходів;

неналежне утримання об'єктів культурної спадщини, несвоєчасне проведення їхнього ремонту, реставрації, захисту від пошкодження, що в результаті призводить до їхнього незадовільного технічного стану;

відсутність ремонтно-реставраційних робіт на значній кількості об'єктів культурної спадщини міста за останні десятиліття;

об'єкти культурної спадщини, що потребують реалізації вимог безбар'єрності та адаптації до потреб людей з обмеженими фізичними можливостями.

Контроль за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини

Першочерговим завданням у системі організаційно-правових заходів у сфері охорони культурної спадщини є ведення обліку об'єктів культурної спадщини міста Києва, їхнього належного утримання та відповідного

використання, яким передбачено проведення комплексу робіт із виявлення, наукового вивчення, розробки облікової документації та державної реєстрації об'єктів з метою отримання об'єктом статусу пам'ятки з повним інформаційним досьє у вигляді нормативно зафіксованих облікових документів.

За результатами інвентаризації об'єктів культурної спадщини Департаментом охорони культурної спадщини спільно з КНМЦ по охороні пам'яток та КЗ «Центр консервації предметів археології» протягом 2022-2023 років забезпечено підготовку 267 комплектів облікової документації на пам'ятки та щойно виявлені об'єкти культурної спадщини міста Києва.

Департаментом охорони культурної спадщини спільно з КНМЦ по охороні пам'яток проводилася робота з виявлення та внесення різних за видами та типами об'єктів до Переліку щойно виявлених об'єктів культурної спадщини міста Києва (далі – Перелік): комплексів промислової архітектури, ансамблів мозаїчних панно (монументальне мистецтво), історичних садибних комплексів. За 2022-2023 роки до Переліку занесено 57 щойно виявлених об'єктів культурної спадщини.

Для вирішення проблеми мінімізації культурологічного впливу країни-агресорки та втрат культурної спадщини Департаментом охорони культурної спадщини спільно з КНМЦ по охороні пам'яток проводиться інвентаризація пам'яток, не занесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України (далі – Держреєстр), що підпадають під дію Закону України «Про засудження та заборону пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії».

З метою усунення загроз для найближчого середовища пам'яток, забезпечується розробка комплектів технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини та внесення відомостей до Державного земельного кадастру згідно з вимогами Закону України «Про охорону культурної спадщини», зокрема статті 14¹, законів України «Про землеустрій», «Про Державний земельний кадастр», а також відповідно до наказів Міністерства культури та інформаційної політики України (далі – МКІП).

Враховуючи військовий стан, та, як наслідок, можливість завдання шкоди об'єктам нерухокої культурної спадщини внаслідок військової агресії Російської Федерації, забезпечення об'єктів культурної спадщини необхідною обліковою документацією та занесення їх до Держреєстру є першочерговими завданнями у сфері охорони культурної спадщини.

Станом на 01 січня 2024 року на державному обліку перебуває 3731 об'єкт культурної спадщини, з них: національного значення – 348, місцевого значення – 2105, щойно виявлених об'єктів культурної спадщини – 1278, що обумовлює значний обсяг робіт із натурного обстеження, архівного дослідження, фотофіксації та підготовки історичних відомостей з актами стану збереження об'єктів для виготовлення облікової документації, яку належить подати до МКІП. Із зазначених 1278 об'єктів культурної спадщини близько половини забезпечені обліковою документацією, в тому числі старого зразка, частина з яких має бути оновлена.

Задля збереження археологічних пам'яток, їхньої консервації та музеєфікації функціонує КЗ «Центр консервації предметів археології». Після розкопок на Поштовій площі постало питання щодо консервації великогабаритної вологої археологічної деревини. У процесі діяльності КЗ «Центр консервації предметів археології» у співпраці з Інститутом прикладної фізики НАН України та лабораторією Arc-Nucleart була розроблена методика консервації деревини із застосуванням поліетиленгліколю.

КЗ «Центр консервації предметів археології» проводить постійний моніторинг предметів археології, колекцій музеїв, які підпорядковуються Київській міській державній адміністрації, визначаючи, які саме предмети потребують реставрації, та встановлює черговість взяття їх на реставрацію. Щодо зазначених предметів проводяться необхідні реставраційно-консерваційні заходи, по завершенню яких експонати передаються до музеїв та підлягають щорічному моніторингу їхнього стану художниками-реставраторами КЗ «Центр консервації предметів археології». Протягом 2021–2023 років фахівцями КЗ «Центр консервації предметів археології» було відреставровано та законсервовано 255 музейних предметів.

У 2023 році КЗ «Центр консервації предметів археології» проведено дослідження пам'ятки археології, історії, архітектури місцевого значення «Залишки Богоявленського собору Києво-Братського монастиря», розташованої на території Національного університету «Києво-Могилянська академія», яка потребує подальшої консервації та музеєфікації.

Відповідно до Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 р. № 695, надзвичайно великою проблемою є хаотична забудова історичних населених місць, територій об'єктів всесвітньої спадщини, пам'яток культурної спадщини та історико-культурних заповідників, що призводить до неминучих втрат історико-культурного потенціалу міста Києва. Змінами до Закону, зокрема статтями 32, 33⁴ передбачено, що порядок визначення меж і режимів використання зон охорони пам'яток, затвердження науково-проектної документації та внесення змін до неї, складу та змісту науково-проектної документації у сфері охорони культурної спадщини встановлюється Кабінетом Міністрів України. Станом на початок 2024 року вказані нормативні документи відсутні, у зв'язку з чим неможливо визначити строки та вартість робіт із розроблення науково-проектної документації з визначення меж і режимів використання території окремих пам'яток. У той же час, згідно з рішенням Київської міської ради від 11.04.2024 № 377/8343 «Про невідкладні заходи забезпечення сталого розвитку м. Києва» Департаменту охорони культурної спадщини доручено забезпечити розробку науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання історичних ареалів міста Києва у встановленому законодавством порядку.

Для збереження комплексу історичних та архітектурних пам'яток та розвитку потенціалу території Державного історико-архітектурного заповідника «Стародавній Київ» (далі – ДІАЗ «Стародавній Київ»; Заповідник) у 2021 році розроблено План організації території Державного історико-архітектурного

заповідника «Стародавній Київ», який затверджено розпорядженням Київської міської державної адміністрації від 21.01.2022 № 195. На виконання статті 33² «Особливості управління та функціонування історико-культурних заповідників» та положень пункту першого статті 27 Закону України «Про охорону культурної спадщини» щодо забезпечення збереження комплексів пам'яток, об'єктів на території ДІАЗ «Стародавній Київ» та у процесі реалізації Плану організації території проведено ряд пам'яткоохоронних заходів. Період військового стану ускладнив повноцінну реалізацію поставлених завдань, тому вони мали обмежений характер.

За результатами проведення перевірки стану (інвентаризації) об'єктів культурної спадщини, наявності облікової та пам'яткоохоронної документації на об'єкти, з метою швидкого реагування на різноманітні загрози для них та їхнього збереження виокремлено ряд проблемних питань та напрямів, на вирішення яких спрямоване завдання, а саме:

нерухомі об'єкти в місті Києві без пам'яткоохоронного статусу, що мають історичну, архітектурну та мистецьку цінність (першочергово ті, що затверджені рішенням Київської міської ради від 31.08.2021 № 2180/2221 «Про організаційні заходи щодо збереження об'єктів ХІХ–ХХ століття (історичних будівель) на території міста Києва, яким може загрожувати знищення або пошкодження») та потребують досліджень з метою внесення їх до Переліку;

щойно виявлені об'єкти культурної спадщини не забезпечені обліковою документацією, яка включає облікову картку, історичну довідку, фотофіксацію, акт стану збереження;

несвоєчасне укладення охоронних договорів, як результат – відсутність встановлених режимів використання пам'яток, що негативно впливає на збереження матеріальної автентичності, просторової композиції, а також декоративних елементів пам'яток;

недотримання режимів використання території і зон охорони Заповідника власниками об'єктів культурної спадщини, що розташовуються на цій території;

активні процеси урбанізації сучасного Києва та деградації історичного середовища міста, зокрема, внаслідок незаконного нового будівництва, ремонту, реконструкції;

близько 44% територій історичних ареалів міста Києва потребує виготовлення охоронної документації – межі та режими використання території пам'яток. Проте затверджений порядок визначення меж і режимів на сьогодні відсутній;

відсутність матеріально-технічної бази з необхідним обладнанням для продовження досліджень та виконання повного циклу робіт із збереження, консервації археологічної спадщини.

Популяризація історико-культурної спадщини

За період 2022–2024 років Департаментом охорони культурної спадщини спільно з КНМЦ по охороні пам'яток та КЗ «Центр консервації предметів археології» взято участь в організації та проведенні 15 міжнародних та вітчизняних конференцій, форумів, 5 круглих столів, організовано і проведено 20 семінарів із

питань охорони та збереження культурної спадщини, прочитано понад 15 лекцій з актуальних питань історико-культурного надбання Києва.

Важливим напрямом роботи з популяризації культурної спадщини є видавнича діяльність. Спеціалісти Департаменту охорони культурної спадщини та фахівці КНМЦ по охороні пам'яток та КЗ «Центр консервації предметів археології» спільно з міжнародною фаховою науковою спільнотою публікують колективні та індивідуальні наукові статті у фахових виданнях із пам'яткознавчої та музейної тематики, публікують та беруть участь у виданні монографій, довідників, тематичних збірників – загальним обсягом понад 107 друкованих аркушів.

З метою популяризації охорони археологічної спадщини міста Києва створено два мультимедійні ролики, продовжено видання періодичного наукового журналу «Київські збірники історії й археології, побуту й мистецтва».

Протягом 2022-2023 років організовано та проведено 34 комплексні історичні екскурсії територією Заповідника із залученням аудиторії близько 600 осіб.

У 2022–2024 роках здійснювалось екскурсійне та консультативне обслуговування відвідувачів музею «Кам'яниця київського в'їта»: проведено 170 екскурсій, надано 116 консультацій, у цей період музей відвідало 2012 осіб. Підготовлено та відкрито для відвідувачів 14 художніх виставок, більшість із них працювала у приміщенні музею «Кам'яниця київського в'їта», проведено 41 екскурсію, надано 111 консультацій. Виїзні виставки відбувалися в Українському товаристві охорони пам'яток історії та культури в Києві, в місті Чернігові. У 2023 році було реалізовано виставковий проєкт «Братство. Богоявлення. Собор». Означені культурні заходи відвідали 4730 осіб.

Для одержання найбільш ефективних результатів із популяризації об'єктів культурної спадщини міста Києва програмою передбачено вирішення ряду проблемних питань, а саме:

недостатній показник обізнаності та правової компетентності громадян у сфері охорони культурної спадщини;

низький рівень зацікавленості широких верств населення, особливо підростаючого покоління культурною спадщиною міста Києва, а також музейними закладами;

недостатня залученість до туристичних маршрутів об'єктів Заповідника, що мають особливу історичну та культурну цінність;

невисокий показник ділових контактів та обміну міжнародним досвідом у пам'яткоохоронній сфері;

недостатній рівень інформаційної безбар'єрності промоції об'єктів культурної спадщини.

Основна мета та пріоритетні завдання Програми визначені відповідно до ратифікованих Україною міжнародних документів, законів України та інших нормативно-правових актів у сфері охорони культурної спадщини:

ратифікованих Україною міжнародних Конвенцій Організації Об'єднаних Націй із питань освіти, науки та культури (ЮНЕСКО): Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини від 16.11.1972 (Конвенцію

ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР від 04.10.1988 № 6673-XI); Конвенції про охорону підводної культурної спадщини від 02.11.2001 (Конвенцію ратифіковано із заявами Законом України від 20.09.2006 № 164-V); Конвенції про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження від 20.10.2005 (Конвенцію ратифіковано Законом України від 20.01.2010 № 1811-VI); ратифіковані Україною Конвенції Ради Європи та інші міжнародні документи у сфері охорони культурної спадщини, зокрема: Конвенція про охорону архітектурної спадщини Європи від 03.10.1985 (Конвенцію ратифіковано Законом України від 20.09.2006 № 165-V); Європейська конвенція про охорону археологічної спадщини (переглянута) від 16.01.1992 (Конвенцію ратифіковано Законом України від 10.12.2003 № 1369-IV); Європейська ландшафтна конвенція від 20.10.2000 (Конвенцію ратифіковано Законом України від 07.09.2005 № 2831-IV); Європейська культурна конвенція 1954 року від 19.12.1954 (Конвенцію ратифіковано Постановою Верховної Ради України від 24.02.94 № 4030-XII); Ризька хартія про автентичність та історичну реконструкцію культурної спадщини (підписана 24.10.2000); Рамкова конвенція Ради Європи про значення культурної спадщини для суспільства від 27.10.2005 (Конвенцію ратифіковано Законом України від 19.09.2013 № 581-VII); Другий Протокол до Гаазької конвенції про захист культурних цінностей у разі збройного конфлікту 1954 року (приєднання Законом України від 30.04.2020 № 585-IX);

Конституції України (статтею 54, зокрема, встановлено, що культурна спадщина охороняється законом; держава забезпечує збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що становлять культурну цінність. Поряд із цим статтею 66 Конституції України передбачено обов'язок кожної людини та громадянина не заподіювати шкоду культурній спадщині, відшкодовувати завдані ним збитки); законів України «Про культуру», «Про охорону культурної спадщини», «Про охорону археологічної спадщини»; інших актів законодавства України: Земельного кодексу України, Цивільного кодексу України, законів України «Про благоустрій населених пунктів», Про основи містобудування», «Про музеї та музейну справу», «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей», «Про архітектурну діяльність», «Про регулювання містобудівної діяльності», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про столицю України – місто-герой Київ»;

інших правових актів, спрямованих на вдосконалення організаційних та матеріально-технічних засад у сфері охорони культурної спадщини, а саме: Національної доповіді «Цілі сталого розвитку: Україна», схваленої Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 (в цілі 11 «Сталий розвиток міст і громад» завдання 11.3 «Забезпечення збереження культурної і природної спадщини із залученням приватного сектору»); Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 05 серпня 2020 року № 695, Стратегії розвитку міста Києва до 2025 року, затвердженої рішенням Київської міської ради від 15 грудня 2011 року № 824/7060, Програми економічного і соціального розвитку м. Києва на 2024–2026 роки, затвердженої рішенням Київської міської ради від 14.12.2023 № 7530/7571.

3. ВИЗНАЧЕННЯ МЕТИ ПРОГРАМИ

Метою Програми є створення умов для збереження історичної самобутності та ефективної діяльності пам'яткоохоронної сфери столиці.

4. ОБҐРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ І ЗАСОБІВ РОЗВ'ЯЗАННЯ ПРОБЛЕМ, ОБСЯГІВ ТА ДЖЕРЕЛ ФІНАНСУВАННЯ, СТРОКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Найбільш ефективним механізмом вирішення означених проблем є використання програмно-цільового методу, який ґрунтується на узгодженні в рамках єдиної програми комплексу заходів по напрямках, пріоритетних завданнях, виконавцях і ресурсах. Це дозволяє, дотримуючись принципів планування та послідовності, враховуючи стратегічні інтереси міської громади, чітко визначити перспективи з урахуванням потреб сфери, використовуючи цільове спрямування бюджетних коштів для вирішення першочергових завдань.

З огляду на визначені проблеми, Програмою передбачено реалізацію таких завдань і заходів:

Проведення ремонтно-реставраційних, консерваційних робіт, пристосування об'єктів культурної спадщини до вимог сучасного функціонування з дотриманням принципів безбар'єрності та вимог пам'яткоохоронного законодавства

Завдання має на меті швидке реагування на різноманітні загрози для об'єктів культурної спадщини міста Києва, що забезпечить їхню охорону, збереження та пристосування для подальшого функціонування.

Передбачаються заходи з визначення найбільш цінних об'єктів культурної спадщини та необхідність їхньої реставрації, створення безбар'єрного простору та інклюзивного доступу до пам'яток відповідно до вимог чинного законодавства України протягом періоду дії Програми. У процесі визначення об'єктів, які потребують виконання невідкладних ремонтно-реставраційних, протиаварійних, консерваційних та інших робіт, були враховані терміни виконання ремонтно-реставраційних робіт, які визначені в охоронному договорі на об'єкт культурної спадщини, та обґрунтування балансоутримувачами необхідності проведення таких робіт на об'єктах. Також пріоритетність надавалася тим об'єктам, на які вже розроблено науково-проектну документацію, а також тим, на яких вже розпочаті ремонтно-реставраційні роботи.

Проведення необхідних ремонтно-реставраційних, консерваційних робіт на об'єктах культурної спадщини, що належать місту, надасть можливість забезпечити їхню охорону, збереження та пристосування для подальшого функціонування, залучення до міських, національних і міжнародних туристичних маршрутів, позитивно вплине на імідж столиці. Місто на власному прикладі продемонструє приватному сектору, як потрібно піклуватися про культурну спадщину Києва.

Збереження пам'яток ДІАЗ «Стародавній Київ» (проведення комплексу ремонтно-реставраційних робіт із врахуванням принципів безбар'єрності та

доступності, а також вимог пам'яткоохоронного законодавства)

Особливої уваги заслуговує напрям заходу, спрямований на проведення ремонтно-реставраційних робіт на пам'ятках національного та місцевого значення ДІАЗ «Стародавній Київ», що перебувають в оперативному управлінні КНМЦ по охороні пам'яток. Програмою визначено перелік об'єктів культурної спадщини, на яких необхідно провести ремонтно-реставраційні роботи у період 2025–2027 років.

Нагальна потреба у першочерговості проведення робіт продиктована вкрай незадовільним технічним станом та загрозою руйнування об'єктів. З огляду на обмежений фінансовий ресурс бюджету міста Києва, під час розгляду адресних пропозицій на 2025–2027 роки перевагу надано перехідним об'єктам та об'єктам, що забезпечені проектно-кошторисною документацією. До переліку таких об'єктів включені 11 пам'яток культурної спадщини.

Виконання запланованих ремонтно-реставраційних робіт у 2025–2027 роках на об'єктах культурної спадщини, які обліковуються на балансі КНМЦ по охороні пам'яток, а також є визначними пам'ятками ДІАЗ «Стародавній Київ», буде сприяти охороні цих об'єктів, збереженню їхньої автентичності, забезпеченню засобами безбар'єрності, захистить унікальне історичне міське середовище в межах Заповідника, підвищить його статус на всеукраїнському та міжнародному рівні.

Виявлення, дослідження та забезпечення об'єктів культурної спадщини обліковою документацією

Виявлення та дослідження історико-архітектурної, мистецької та меморіальної спадщини з метою збереження традиційного характеру середовища, його автентичності в аспекті синтезу архітектури та монументально-декоративного мистецтва, контексті видатних подій, пов'язаних із життям та діяльністю визначних діячів історії, культури, науки шляхом:

проведення історико-архівних та натурних досліджень щойно виявлених об'єктів культурної спадщини, розробки облікової документації для занесення їх до Держреєстру;

проведення інвентаризації історичної забудови міста в межах вулиць та кварталів, територій кладовищ, окремих поховань, пам'ятників та творів монументально-декоративного мистецтва з метою виявлення цінних з архітектурного, історичного, художнього, мистецького погляду об'єктів для занесення їх до Переліку;

виготовлення історичних довідок із натурною фотофіксацією для занесення об'єктів до Переліку;

вивчення цінних об'єктів історичної забудови, які увійшли до переліку 119 об'єктів, затвердженого рішенням Київської міської ради від 31.08.2021 № 2180/2221 «Про організаційні заходи щодо збереження об'єктів ХІХ–ХХ століття (історичних будівель) на території міста Києва, яким може загрожувати знищення або пошкодження»;

розроблення паспортів на пам'ятки місцевого та національного значення на підставі натурних, архівних та бібліографічних досліджень;

виготовлення облікової документації на пам'ятки культурної спадщини, які підпадають під дію Закону України «Про засудження та заборону

пропаганди російської імперської політики в Україні і деколонізацію топонімії», що передбачає перегляд критеріїв для визначення архітектурної, історичної, мистецької цінності таких об'єктів для подальшого формування та коригування Держреєстру.

Із занесенням об'єктів культурної спадщини до Держреєстру і набуттям ними статусу пам'ятки забезпечується захист та створюються певні умови для збереження історико-культурного середовища Києва у всій різноманітності його видової належності: історії, археології, ландшафту, науки і техніки, архітектури та містобудування, монументального мистецтва; їх презентації як невід'ємної частини культурного надбання міста. Наступним етапом, що забезпечить належне збереження пам'яток, є розробка меж території пам'ятки, режиму її використання та технічної документації із землеустрою на пам'ятку.

Іншим пріоритетним завданням є оцифрування облікової та пам'яткоохоронної документації на об'єкти культурної спадщини, підготовленої у попередні роки, що зберігається на сьогодні у паперовому форматі.

Реалізація завдань Програми дозволить: забезпечити державний облік та контроль за ефективним збереженням і використанням об'єктів культурної спадщини; розробити облікову документацію на об'єкти культурної спадщини міста Києва та направити її до МКІП для внесення їх до Держреєстру; розмістити обмеження у використанні території пам'ятки у Державному земельному кадастрі.

У ході виконання завдання передбачається досягнення таких результатів: виявлення та дослідження нових об'єктів культурної спадщини міста Києва;

розробку облікової документації нового зразка на об'єкти культурної спадщини та її подання для включення до Держреєстру;

оцифрування облікових та пам'яткоохоронних документів, що сприятиме їхньому збереженню, а також прискорить наповнення інформаційно-комунікаційної системи обліку нерухомих об'єктів культурної спадщини України «Державний реєстр нерухомих пам'яток України» («eПам'ятка») МКІП.

Забезпечення об'єктів культурної спадщини пам'яткоохоронною документацією

Відповідно до статті 23 Закону України «Про охорону культурної спадщини» обов'язком власника (уповноваженого ним органу) є укладення з органом охорони культурної спадщини відповідного рівня охоронних договорів щодо утримання пам'ятки або щойно виявленого об'єкта культурної спадщини в належному стані, встановлення режиму їхнього використання, зокрема території, на якій вони розташовані. Окрім того, цим документом регламентуються види і терміни проведення реставраційних, консерваційних, ремонтних робіт, робіт з упорядкування території та інших пам'яткоохоронних заходів, необхідність яких визначається на підставі проведених досліджень.

Враховуючи вимоги законодавства та належність значної кількості об'єктів до комунальної власності територіальної громади міста Києва, плануються заходи з дослідження таких об'єктів із метою виготовлення належної пам'яткоохоронної документації у складі охоронного договору, акта технічного стану, опису

культурних цінностей та паспорта. Всі ці документи складаються на підставі проведених досліджень на об'єктах і проводяться за кошти їхніх власників.

Виконання цього заходу сприятиме реалізації державної політики у сфері охорони культурної спадщини, забезпечуватиме наявність повного інформаційного досьє на пам'ятку та посилить відповідальність власника за порушення встановленого режиму використання об'єкта.

Консервація, музеєфікація та реставрація археологічних предметів

Виходячи з необхідності збереження музейного фонду, КЗ «Центр консервації предметів археології» заплановано подальше надання послуг із реставрації та консервації предметів археології. Планується проведення консерваційно-реставраційних заходів на пам'ятках історії та культури (рухомих) (предмети археології) у кількості 43 одиниці щороку.

Зазначений захід посилить збереження археологічної спадщини міста Києва, активізує передачу законсервованих археологічних предметів до музейних колекцій.

Дослідження, консервація, музеєфікація нерухомих об'єктів археологічної спадщини міста Києва

Планується проведення досліджень пам'ятки археології, історії, архітектури місцевого значення «Залишки Богоявленського собору Києво-Братського монастиря», розташованої на території Національного університету «Києво-Могилянська академія»; пам'ятки археології місцевого значення «Ділянка прибережного міського кварталу Середньовічного Києва (XI–XIX ст.) на Поштовій площі в місті Києві» – 2025–2027 роки; пам'ятки археології місцевого значення «Залишки церкви Св. Василя (Трьохсвятительської) XII ст.» – 2026–2027 роки.

Дослідження, впорядкування, відзнакування на місці, консервація з демонструванням автентичних решток Богоявленського собору та церкви св. Василя (Трьохсвятительської) має велику політичну вагу, оскільки стосується відновлення історичної пам'яті про важливі українські святині, знищені у 1930-х роках.

Також виконання заходу сприятиме залученню пам'яток археології до туристичних маршрутів.

Розроблення науково-проектної документації з визначення меж і режимів використання історичних ареалів міста Києва

У рамках заходу буде здійснено розробку науково-проектної документації з визначення меж та режимів використання історичних ареалів міста Києва.

Межі та режими використання зон охорони визначаються науково-проектною документацією, що складається за результатами проведених досліджень та встановлює обмеження діяльності у використанні відповідної території. Науково-проектна документація у сфері охорони культурної спадщини містить просторові дані, метадані та інші елементи, що складають його проектні рішення, і розробляється у формі електронного документа, формат якого встановлюється Кабінетом Міністрів України. Невід'ємною складовою науково-проектної документації, якою встановлюються обмеження у

використанні земель, є проекти землеустрою щодо організації і встановлення меж територій природно-заповідного фонду та іншого природоохоронного призначення, оздоровчого, рекреаційного, історико-культурного, лісогосподарського призначення, земель водного фонду та водоохоронних зон, обмежень у використанні земель та їх режимоутворюючих об'єктів. Розроблення зазначеного проекту землеустрою буде розпочате протягом дії Програми та продовжене на наступних етапах. За відсутності проекту землеустрою науково-проектна документація, що встановлює обмеження у використанні земель, не може бути затверджена. Відомості про визначені межі і режими використання зон охорони, буферних зон, історичних ареалів населених місць вносяться до Державного земельного кадастру, містобудівного кадастру як обмеження у використанні земель.

Затвердження меж та режимів використання історичних ареалів міста Києва забезпечить збереження досліджених пам'яток та їхнього найближчого історичного оточення, традиційного характеру середовища міста. Зазначена науково-проектна документація є складовою фундаментального містобудівного документа «Внесення змін до Генерального плану міста Києва».

Збереження традиційного характеру середовища території ДІАЗ «Стародавній Київ», реалізація завдань та заходів, передбачених програмою Плану організації території Заповідника, зокрема сприяння створенню безбар'єрного простору

Станом на 2024 рік у межах 175 гектарів території Заповідника налічується близько 400 об'єктів культурної спадщини, серед них – унікальні комплекси та окремі пам'ятки національного і місцевого значення, щойно виявлені об'єкти культурної спадщини.

У ході реалізації завдання планується виконання таких заходів:

організація роботи із забезпечення укладення власниками пам'яток, розташованих у межах Заповідника, охоронних договорів із Департаментом охорони культурної спадщини, внесення змін та доповнень до охоронних договорів у разі необхідності;

проведення моніторингу з виконання заходів та умов щодо збереження пам'яток, передбачених укладеними охоронними договорами;

здійснення нагляду за станом збереженості об'єктів та дотриманням пам'яткоохоронного законодавства власниками під час виконання ремонту і реставрації об'єктів культурної спадщини та містобудівної діяльності в межах Заповідника;

дослідження та постійний моніторинг пам'яток національного та місцевого значення, які передані КНМЦ по охороні пам'яток в оперативне управління.

З метою збереження найбільш цінних пам'яток Заповідника, що належать до комунальної власності територіальної громади міста Києва, планується залучення коштів місцевого бюджету та грантових коштів для їхнього 3D-сканування. 3D-моделювання цих об'єктів вкрай необхідне для збереження автентичного вигляду пам'яток, а також подальшого створення відеороликів з їхньою візуалізацією.

Здійснення зазначених заходів дозволить зберегти традиційний характер історичного середовища Заповідника, його архітектурні пам'ятки та містобудівні комплекси в умовах сучасного розвитку територій; включити до туристичних маршрутів об'єкти ДІАЗ, що мають особливу історичну та культурну цінність.

Культурно-просвітницька діяльність музейних закладів ДІАЗ «Стародавній Київ» з дотриманням вимог фізичної та інформаційної безбар'єрності

Відповідно до ключових викликів державної політики у сфері збереження рухомих і нерухомих об'єктів культурної спадщини передбачено системний розвиток у 2025–2027 роках всіх напрямів музейної діяльності ДІАЗ «Стародавній Київ», а саме: розвиток матеріально-технічної бази і використання передових технологій, забезпечення охорони та збереження колекцій, здійснення експозиційної, освітньої, науково-дослідної робіт, комплектування фондів, забезпечення активності у публічному просторі.

Пріоритетним напрямом популяризації музеєфікованих об'єктів Заповідника повинно стати відновлення демонтованих на час війни експозицій музеїв «Кам'яниця київського в'їта» та Музею історії Михайлівського Золотоверхого монастиря, проте наразі в умовах воєнного стану це неможливо спрогнозувати.

Дбаючи про презентацію культурної розмаїтості території Заповідника в межах розвитку туризму в Києві, передбачається розробка нових екскурсійних маршрутів територією ДІАЗ «Стародавній Київ» та прилеглими територіями для розкриття його рекреаційного потенціалу, а також проведення екскурсійних заходів у музеях Заповідника з їхнім пристосуванням до потреб людей з обмеженими можливостями шляхом формування безбар'єрного простору.

З метою впровадження цифрового сегмента в музейну комунікацію передбачено роботу з оцифрування 20 найбільш цінних предметів (артефакти XI–XII ст.) з колекції ДІАЗ «Стародавній Київ». Також із метою збереження, фіксації і промоції рухомих пам'яток із колекції Заповідника передбачається розпочати роботу з віртуалізації музейного надбання та туристично-культурної спадщини Заповідника з урахуванням забезпечення цифрової безбар'єрності. Зокрема, планується реалізувати проєкт «30 найцінніших предметів у колекції ДІАЗ «Стародавній Київ».

У межах системного поповнення фондової колекції ДІАЗ «Стародавній Київ» новими надходженнями планується вироблення програми співпраці КНМЦ по охороні пам'яток, Інституту археології України та КЗ «Центр консервації предметів археології» з розробкою регулятивної бази для унормування передачі знахідок з археологічних розкопів на території Заповідника в його фонди з проведенням реставраційно-консерваційних заходів у разі їхньої необхідності.

Для упорядкування обліку фондової колекції планується завершити облік археологічної колекції Михайлівського Золотоверхого монастиря (3000 од. збереження). Передбачено організацію діяльності культурно-просвітницьких локацій «Мистецька вітальня на Подолі» та «Михайлівські зустрічі»: проведення тематичних виставок, забезпечення реалізації культурних проєктів (мистецьких вечорів, літературно-музичних концертів, лекцій, презентацій наукових

досліджень, публікацій, обговорень проблем відродження європейських традицій Києва та збереження його історико-архітектурної спадщини). Планується реалізувати не менше 50 інформаційно-розважальних заходів із забезпеченням суспільно-громадянської та інформаційної безбар'єрності, запланована кількість учасників – близько 1500 осіб; не менше 30 змінних тематичних виставок із запланованою кількістю відвідувачів – 8–9 тис. осіб.

Здійснення зазначених заходів позиціонуватиме Заповідник як один із головних туристично-привабливих доступних культурних центрів європейської столиці, де створено умови для популяризації Києва як дестинації, в якій гармонійно поєднуються стародавнє місто з тисячолітньою історією і сучасний мегаполіс, підвищить конкурентоспроможність туристичного сектору столиці.

Виходячи з пріоритетних завдань, Програмою передбачається ряд заходів, спрямованих на розвиток просвітницької діяльності, популяризацію та забезпечення доступу громадян (із використанням технічних засобів безбар'єрності, зокрема шрифту Брайля, аудіодискрипції (тифлокоментування), субтитрування) до культурних скарбів музеїв ДІАЗ «Стародавній Київ», що виконують ключову роль у популяризації рухомої культурної спадщини, мають великий вплив на освіту, туризм, соціальний розвиток та самосвідомість людей.

Оновлення форм і підходів до популяризації культурної спадщини міста Києва з використанням інтерактивних методів та урахуванням принципів безбар'єрності, інклюзивності

Одним із важливих аспектів національного збереження культурної спадщини є її популяризація, що матиме значний соціально-економічний ефект і формуватиме позитивний імідж столиці в усьому світі.

Зазначений програмний захід заплановано здійснити шляхом організації та проведення конференцій, круглих столів, семінарів, лекцій тощо, які розраховані на широке коло учасників, у тому числі з урахуванням потреб інклюзивності. Важливе місце у розкритті потенціалу культурної спадщини займають сучасні інформаційні технології, зокрема, заслуговує на увагу використання засобів візуалізації пам'яток у відеолекціях, онлайн- та відеоекскурсіях, створенні онлайн-каталогів об'єктів культурної спадщини із використанням геоінформаційних технологій та відкритих даних, а також інструментів безбар'єрності: перекладу жестовою мовою, субтитрування, залучення засобів альтернативної комунікації.

Завданням передбачено організацію та проведення таких заходів:

6 міжнародних або всеукраїнських наукових, науково-практичних конференцій (по дві конференції щороку). Актуальною тематикою для КНМЦ по охороні пам'яток буде обрано: проблеми правового регулювання у сфері охорони культурної спадщини; питання збереження пам'яток в аспекті теорії і практики їхнього вивчення та дослідження; виявлення ролі новітніх технологій в оптимізації процесів обліку та використання пам'яток з орієнтацією на європейський досвід;

18 тематичних семінарів та круглих столів;

понад 15 науково-тематичних лекцій, презентацій видань, які поширюють інформацію про пам'ятки київської спадщини.

Заплановано підготовку науково-популярних видань про історичну, архітектурну та мистецьку спадщину Києва, в тому числі за результатами діяльності КНМЦ по охороні пам'яток – 7 видань.

Робота в цьому напрямі сприятиме встановленню ділових контактів між фахівцями у галузі культурної спадщини та музеєзнавства, обміну сучасною науково-прикладною інформацією, підвищенню рівня обізнаності про архітектурні, історичні, мистецькі об'єкти культурної спадщини столиці та набуття досвіду з їхнього збереження, розвитку туристично-екскурсійного руху, поширенню обізнаності щодо пам'яткоохоронної діяльності серед молодого покоління.

Організація та проведення заходів у рамках «Днів європейської спадщини» в місті Києві із забезпеченням фізичного, інформаційного та соціально-громадянського безбар'єрного простору

Дні європейської спадщини – це загальноєвропейська ініціатива, офіційно започаткована Радою Європи в 1991 році.

Щорічно у вересні-жовтні в Україні реалізується широка та різноманітна програма заходів у рамках проведення Днів європейської спадщини: виставки, семінари, екскурсії, концерти, фестивалі та історичні реконструкції. Метою Днів європейської спадщини є підвищення обізнаності про спадщину як матеріальну, так і нематеріальну, що формує культуру людей протягом усієї історії, сприяючи тим самим розумінню минулого для кращого формування майбутнього.

Під час проведення заходів у рамках Днів європейської спадщини з метою подачі інформації планується виготовлення буклетів з великошрифтовим друком, тематичних проспектів, бейджів для учасників, а також плакатів та банерів.

Протягом 2025–2027 років планується залучити близько 1500 учасників, із того числа, як мінімум, 65% молоді 14–34 років.

Захід спрямований на підвищення інтересу мешканців та гостей Києва до культурної спадщини столиці та її ролі у розвитку сучасного суспільства, розкриття розмаїття історичних та архітектурних об'єктів у контексті міжнародного культурного діалогу, привернення уваги до численних національних і регіональних особливостей.

Розробка мультимедійного контенту про культурну спадщину міста Києва з використанням засобів цифрової інклюзії

Для виконання цього програмного заходу заплановано розробити мультимедійні відеоролики про пам'ятки Києва. У процесі реалізації програми КНМЦ по охороні пам'яток та КЗ «Центр консервації предметів археології» передбачається створити 6 відеороликів із текстовими субтитрами та/або дублюванням жестовою мовою для осіб із порушеннями слуху (по два на рік).

Заявлений засіб комунікації дозволить популяризувати сферу охорони культурної, в тому числі археологічної спадщини, серед різних верств населення в сучасній та креативній формі.

Підготовка до друку та видання періодичного наукового журналу, присвяченого актуальним питанням охорони культурної спадщини

Заходом передбачається підготовка та видання збірника наукових праць «Київські збірники історії й археології, побуту й мистецтва» (Свідोцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 24846-14786Р). У журналі публікуються результати досліджень, висвітлюється досвід апробації вітчизняних та зарубіжних матеріалів і технологій, що використовуються у практиці консервації та реставрації археологічних предметів та ін.

Джерелами фінансування Програми є кошти бюджету міста Києва та інші (грантові), не заборонені законодавством, джерела фінансування. Сума коштів з бюджету міста Києва на виконання Програми визначається щорічними рішеннями Київської міської ради про бюджет міста Києва на відповідний рік.

Строки виконання Програми – 2025–2027 роки.

Обсяги та джерела фінансування Програми

Обсяги фінансових ресурсів, необхідних для реалізації Програми	Усього (тис. грн)	У тому числі за роками		
		2025	2026	2027
Усього:	1 176 680,97	356 413,17	390 488,80	429 779,0
у тому числі за джерелами:				
державний бюджет	–	–	–	–
бюджет міста Києва	1 175 630,97	356 063,17	390 138,80	429 429,0
інші джерела	1050,0	350,0	350,0	350,0

5. АНАЛІЗ ВПЛИВУ ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ НА СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНЕ СТАНОВИЩЕ РІЗНИХ КАТЕГОРІЙ ЖІНОК ТА ЧОЛОВІКІВ, А ТАКОЖ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ

Станом на березень 2023 р., згідно із соціологічним опитуванням, проведеним Київським міжнародним інститутом соціології, російсько-українська війна мала суттєвий вплив на уявлення людей про власне минуле: понад дві третини (68%) вказали, що війна змінила їхнє ставлення до історії України, суспільство почало цікавитися культурною спадщиною. Зазначено, що тих, хто став активно виявляти інтерес до історії, більше серед жінок – 76%, у порівнянні з чоловіками – 61%. За віком, рівнем освіти, фінансовим становищем чи основним місцем проживання або статусом переміщення різниця у відповідях на ці запитання не була суттєвою (не була статистично значущою на рівні 0,05), і більшість в усіх цих категоріях вказала, що зараз вони цікавляться історією, культурою більше ніж 10 років тому або рік тому.

Згідно з Історико-архітектурним опорним планом м. Києва від 2021 р., більшість об'єктів культурної спадщини, а саме 85,8% зосереджена на території Центрального історичного ареалу, до порівняння – на території Південного ареалу – 6,2%, ареалу Пуща-Водиця – 0,3%.

У межах сучасних адміністративних районів міста Києва потенціал культурної спадщини розкривається нерівномірно з огляду на історично сформовані території та кількісні показники пам'яток, що зосереджені в них. Шевченківський район має найбільшу кількість об'єктів культурної спадщини, яких налічує – 1388, Печерський – 645, Подільський – 412, Святошинський – 134, Дарницький – 10, найменша кількість у Деснянському районі – 2. Відповідно показники пам'яткоохоронних заходів (дослідження та охорона пам'яток, проведення реставраційних робіт тощо) будуть мати вищий відсоток у Шевченківському, Печерському, Подільському районах, що включають більше пам'яток, найменші показники – у Дарницькому, Деснянському районах. Така ситуація призводить до того, що мешканці віддалених районів Києва, особливо люди з обмеженими можливостями, мають складності з відвідуванням пам'яток, пам'ятних місць, а також музеїв та інших закладів культури, які у своїй більшості розташовуються на території історичного Києва.

Одним із завдань Програми є забезпечення гендерної, а також будь-якої соціальної рівності під час доступу до об'єктів культурної спадщини та до інформації щодо процесів, пов'язаних із популяризацією, в рамках проведення культурних заходів міста. З огляду на вищезазначене, у процесі детального розгляду специфіки районів із точки зору розвитку об'єктів культурної спадщини було сформовано ряд заходів, направлених на усунення існуючих проблем та визначення чіткого напрямку комплексного та інтегрованого розвитку сфери, що включає виявлення та дослідження нових об'єктів культурної спадщини по всьому Києву, організацію науково-просвітніх заходів із метою популяризації спадщини кожного району, залучення науковців, представників державних органів та громадських установ районів міста Києва для обговорення актуальних питань пам'яткоохоронної сфери.

На виконання Постанови Кабінету Міністрів України від 26.05 2021 № 537 «Про затвердження Порядку проведення моніторингу та оцінки ступеня безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю» планується збір та узагальнення інформації про ступінь безбар'єрності об'єктів фізичного оточення і послуг для осіб з інвалідністю на пам'ятках національного та місцевого значення – об'єктах громадського призначення в межах території ДІАЗ «Стародавній Київ».

У рамках заходів із реставрації планується забезпечити проведення робіт, спрямованих на створення безбар'єрного простору та інклюзивного доступу до пам'яток. Згідно з Національною стратегією із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року в м. Києві, Програмою передбачено налагодження співпраці із соціальними і благодійними установами, розробку спільних інклюзивних програм. Відповідно до матеріально-технічної бази будуть визначені обсяги і розроблено проектні пропозиції щодо оснащення балансових об'єктів культурної спадщини на території Заповідника,

призначених для туристичного відвідування, пандусами та іншими засобами для зручності інклюзивних груп відвідувачів відповідно до вимог чинного законодавства України, в тому числі з урахуванням статті 28 Закону України «Про охорону культурної спадщини».

Рівність громадян є однією з умов справжньої демократії, яка забезпечує рівноправну участь всіх людей у різних сферах життя і займає центральне місце серед цінностей Організації Об'єднаних Націй. Це не виняток і для України. Сегрегація у будь-якій сфері життя в Україні неприйнятна. Кожна людина має право вільно брати участь у культурному житті суспільства або громади, відвідувати культурно-освітні заходи, долучатися до семінарів, конференцій, виставкових та культурних проєктів, присвячених збереженню, розвитку культурної спадщини.

6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ І ЗАХОДІВ ПРОГРАМИ, РЕЗУЛЬТАТИВНИХ ПОКАЗНИКІВ ПРОГРАМИ

Перелік завдань і заходів Програми, результативних показників Програми наведений у Таблиці 1.

7. ІНДИКАТОРИ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва індикатора	Одиниця виміру	Значення індикатора за роками		
			2025 рік	2026 рік	2027 рік
1	2	3	4	5	6
1	Кількість об'єктів культурної спадщини міста Києва, для яких розроблено облікову документацію	од.	50	50	50
2	Динаміка кількості об'єктів культурної спадщини міста Києва відносно попереднього звітного року	%	>0.0	>0.0	>0.0
3	Кількість виявлених нових об'єктів для занесення до Переліку об'єктів культурної спадщини м. Києва	од.	8	10	12
4	Кількість програм із залучення грантів, благодійних коштів та інвестицій у пам'яткоохороній сфері	од.	1	1	1

Реалізація Програми сприятиме виконанню цільових індикаторів, визначених у Стратегії розвитку міста Києва до 2025 р.

8. КООРДИНАЦІЯ ТА КОНТРОЛЬ ЗА ХОДОМ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Координацію та контроль за ходом виконання Програми здійснює перший заступник / заступник голови Київської міської державної адміністрації, який згідно з розподілом обов'язків, забезпечує здійснення повноважень виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) у сфері охорони культурної спадщини.

Безпосередній контроль за виконанням завдань і заходів Програми здійснює Департамент охорони культурної спадщини, а за цільовим та ефективним використанням коштів – головні розпорядники бюджетних коштів, які є співвиконавцями заходів Програми та яким передбачені бюджетні призначення на виконання заходів Програми.

Співвиконавці заходів Програми, зазначені в графі «Виконавці заходу» розділу «Перелік завдань та заходів міської цільової програми «Охорона та збереження культурної спадщини м. Києва на 2025–2027 роки», надають Департаменту охорони культурної спадщини узагальнені відомості про результати виконання Програми з визначенням динаміки цільових показників.

Департамент охорони культурної спадщини надає Київській міській раді, Департаменту фінансів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Департаменту економіки та інвестицій виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації):

квартальні звіти – до 01 травня, 01 серпня та 01 листопада звітного року;
річний звіт – до 01 березня року, наступного за звітним;
заключний звіт та уточнені звіти – (у разі потреби) – до 01 квітня року, наступного за звітним.

З урахуванням реалізації заходів Програми та виділених у кожному поточному році фінансових ресурсів співвиконавці Програми надають свої пропозиції на наступний рік щодо обсягів фінансування з обґрунтуванням Департаменту охорони культурної спадщини.

Департамент охорони культурної спадщини щороку здійснює обґрунтовану оцінку результатів виконання Програми та у разі потреби розробляє пропозиції щодо доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів і завдань, уточнення результативних показників та індикаторів Програми, обсягів і джерел фінансування, переліку співвиконавців, строків виконання Програми та окремих її завдань і заходів тощо.

Департамент охорони культурної спадщини в установлені терміни розміщує на Єдиному вебпорталі територіальної громади міста Києва річний (квартальний) звіти та заключний звіт про результати виконання Програми.

За ініціативою Київської міської ради, виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), Департаменту охорони культурної спадщини або головного розпорядника коштів Програми розгляд проміжного звіту про хід виконання Програми, ефективність реалізації її завдань і заходів, досягнення проміжних цілей та ефективність використання коштів

може розглядатися на сесіях Київської міської ради та на засіданнях відповідних постійних комісій Київської міської ради протягом року в разі виникнення потреби.

Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО

		(проведення комплексу ремонтно-реставраційних робіт із врахуванням принципів безбар'єрності та доступності, а також вимог пам'яткоохоронного законодавства)		КНМЦ по охороні пам'яток		60 496,8 2027 рік 66 546,6				
							Показник продукту: кількість об'єктів культурної спадщини, які реставровано, од.	5	7'	7
							Показник ефективності: середні витрати на реставрацію одного об'єкта, тис. грн	10 999,4	8 642,4	9 506,7
							Показник якості: рівень виконання робіт, у % до запланованого	100	100	100
		1.3. Виявлення, дослідження та забезпечення об'єктів культурної спадщини обліковою документацією	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КНМЦ по охороні пам'яток	Бюджет міста Києва	Усього: 67 242,0 2025 рік 20 020,0 2026 рік 22 328,0 2027 рік 24 894,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	20 020,0	22 328,0	24 894,0
							Показник продукту: кількість виявлених об'єктів, на які розроблено документацію (історичну довідку, фотофіксацію), од.	8	10	12

						кількість об'єктів культурної спадщини, на які розроблено облікову документацію; технічну документацію із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини, од.	100	100	100
						кількість оцифрованої облікової та пам'яткоохоронної документації на об'єкти культурної спадщини, од.	70	80	90
						Показник ефективності: середня вартість проведення дослідження та розробки однієї історичної довідки, фотофіксації, тис. грн	90,0	100,0	110,0
						середня вартість розробки однієї облікової документації; однієї технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів	186,2	204,8	225,3

						культурної спадщини, тис. грн			
						середня вартість оцифрування однієї облікової та пам'яткоохоронної документації на об'єкт культурної спадщини, тис. грн	9,7	10,6	11,6
						Показник якості: динаміка розроблення документації (історичної довідки, фотофіксації) на виявлені об'єкти, у % до базового року*	100	125	150
						рівень розроблення облікової документації; технічної документації із землеустрою щодо встановлення меж режимоутворюючих об'єктів культурної спадщини, у % до запланованого	100	100	100
						динаміка кількості оцифрованої облікової та пам'яткоохоронної документації на об'єкти культурної спадщини, у % до базового року*	100	114,3	128,6

2. Контроль за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини	2.1. Дослідження історичних будівель з метою збереження історичного середовища									
	2.1.1. Забезпечення об'єктів культурної спадщини пам'яткоохоронною документацією	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КНМЦ по охороні пам'яток	Бюджет міста Києва	Усього: 18 144,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	6 048,0	6 048,0	6 048,0	
					2025 рік 6 048,0					
					2026 рік 6 048,0					
					2027 рік 6 048,0					
	Показник продукту: кількість об'єктів культурної спадщини, на які розроблено документацію для укладення охоронних договорів, од.	84	84	84						
	Показник ефективності: середня вартість розробки документації, необхідної для укладення охоронних договорів, на один об'єкт, тис. грн	72,0	72,0	72,0						
	Показник якості: рівень розроблення документації, необхідної для укладення охоронних договорів, у % до запланованого	100	100	100						

		2.1.2. Консервація, музеєфікація та реставрація археологічних предметів	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КЗ «Центр консервації предметів археології»	Бюджет міста Києва	Усього: 1500,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	480,0	500,0	520,0
						2025 рік 480,0				
						2026 рік 500,0				
						2027 рік 520,0				
			Показник продукту: кількість законсервованих, відреставрованих археологічних предметів, од.	43	43	43				
			Показник ефективності: середні витрати на консервацію, реставрацію одного археологічного предмета, тис. грн	11,16	11,6	12,09				
			Показник якості: рівень виконання робіт із консервації, реставрації на предметах археології, у % до базового року*	100	100	100				
		2.1.3. Дослідження, консервація, музеєфікація, нерухомих об'єктів археологічної	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КЗ «Центр консервації предметів археології»	Бюджет міста Києва	Усього: 13 703,1	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	4 302,1	4 542,3	4 858,7
						2025 рік 4 302,1				
						2026 рік 4 542,3				
2027 рік 4 858,7										

		спадщини міста Києва					Показник продукту: кількість законсервованих, відреставрованих, археологічних об'єктів, од.	2	2	2
							Показник ефективності: середні витрати на консервацію, реставрацію одного археологічного об'єкта, тис. грн	2 151,1	2 271,15	2 429,35
							Показник якості: рівень виконання робіт на об'єктах, у % до запланованого	100	100	100
		2.2. Розроблення науково-проектної документації з визначення меж і режимів використання історичних ареалів міста Києва	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини	Бюджет міста Києва	Усього: 75 000,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	23 000,0	25 000,0	27 000,0
						2025 рік 23 000,0				
						2026 рік 25 000,0				
						2027 рік 27 000,0				
		2.2.1. Розроблення науково-проектної (науково-дослідної) частини документації з визначення меж і режимів					Показник продукту: кількість розробленої науково-проектної (науково-дослідної) документації з визначення меж і режимів використання історичних ареалів міста Києва, од.	1	–	–

		використання історичних ареалів міста Києва. 2.2.2. Розроблення земельпорядної документації з визначення меж і режимів історичних ареалів міста Києва					кількість розробленої земельпорядної документації з визначення меж і режимів історичних ареалів міста Києва, од.	1	1	1
							Показник ефективності: середня вартість науково-проектної (науково-дослідної) документації з визначення меж і режимів використання історичних ареалів міста Києва, тис. грн	12 000,0	—	—
							середня вартість земельпорядної документації з визначення меж і режимів історичних ареалів міста Києва, тис. грн	11 000,0	25 000,0	27 000,0
							Показник якості: рівень розроблення документації, у % до запланованого	100	100	100
		2.3. Збереження традиційного характеру середовища території ДІАЗ «Стародавній	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини,	Усього:	Усього: 47 157,7 2025 рік 14 000,0 2026 рік 15 743,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	14 000,0	15 743,0	17 414,7

		Київ», реалізація завдань та заходів, передбачених програмою Плану організації території Заповідника, зокрема сприяння створенню безбар'єрного простору		КНМЦ по охороні пам'яток, КЗ «Центр консервації предметів археології»		2027 рік 17 414,7				
					Бюджет міста Києва	Усього: 46 107,7	Показник продукту: кількість розглянутих передпроектних (проектних) пропозицій, од.	20	30	33
						2025 рік 13 650,0				
						2026 рік 15 393,0				
						2027 рік 17 064,7				
		2.4. Культурно-просвітницька діяльність музейних закладів ДІАЗ «Стародавній Київ» з дотриманням вимог фізичної та інформаційної безбар'єрності			Інші джерела	Усього: 1050,0	кількість об'єктів культурної спадщини ДІАЗ «Стародавній Київ», на яких проведено моніторинг стану їхнього збереження, од.	395	389	370
						2025 рік 350,0				
						2026 рік 350,0				
						2027 рік 350,0				
							кількість об'єктів культурної спадщини, на яких здійснено 3D-сканування, од.	7	7	7
							кількість проведених екскурсійних заходів у музеях та на території Заповідника, прилеглих територіях, од.	84	88	92
							кількість відкритих і проведених виставок, культурних проєктів, од.	32	34	41

							Показник ефективності: середні витрати на опрацювання однієї передпроектної (проектної) пропозиції, тис. грн	64,0	70,0	77,0
							середні витрати на проведення одного моніторингу стану збереження культурної спадщини ДІАЗ «Стародавній Київ», тис. грн	20,0	21,0	23,0
							середня вартість проведення одного 3D-сканування об'єкта культурної спадщини, тис. грн	100,0	100,0	100,0
							середні витрати на відкриття і проведення екскурсійних заходів, тис. грн	30,0	33,0	34,6
							середні витрати на проведення однієї виставки, культурного проекту, тис. грн	50,0	55,0	60,5
							Показник якості: динаміка кількості розглянутих передпроектних (проектних) пропозицій, у % до базового року*	100	150	165

							динаміка кількості проведених екскурсійних заходів, у % до базового року*	100	103	106
							динаміка кількості відкритих і проведених виставок, культурних проєктів, у % до базового року*	100	106,5	129
	3. Популяризація культурної спадщини	3.1. Створення умов для популяризації культурної спадщини міста Києва з використанням інтерактивних методів								
	3.1.1. Оновлення форм і підходів до популяризації культурної спадщини міста Києва з використанням інтерактивних методів та урахуванням принципів безбар'єрності, інклюзивності	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КНМЦ по охороні пам'яток, КЗ «Центр консервації предметів археології»	Бюджет міста Києва	Усього:	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	3 538,8	3 672,7	4 089,4	
11 300,9										
2025 рік										
3 538,8										
2026 рік										
3 672,7										
2027 рік	Показник продукту: кількість проведених конференцій, зокрема із забезпеченням засобів безбар'єрності та інклюзивності, од.	2	2	2						
4 089,4										
							кількість проведених семінарів, тренінгів, лекцій, круглих столів, зокрема із забезпеченням	25	27	29

						засобів безбар'єрності та інклюзивності, од.			
						кількість науково-популярних видань про київську архітектуру, монументальне мистецтво, поховання, од.	3	2	2
						кількість наукових публікацій та інформаційно-популяризаційних матеріалів із питань пам'яткознавства та музеєзнавства, од.	10	10	12
						кількість кладовищ, на яких проведено дослідження, з метою внесення відомостей до словника (списку персоналій) книги «Київський некрополь», од.	2	2	2
						Показник ефективності: середні витрати на проведення однієї конференції, тис. грн	200,0	220,0	242,0

						середні витрати на проведення одного семінару, тренінгу, лекції, круглого столу, тис. грн	50,0	55,0	55,0
						середні витрати на одне науково-популярне видання про київську архітектуру, монументальне мистецтво, поховання, тис. грн	300,0	330,0	350,0
						середні витрати на одну наукову публікацію та інформаційно-популяризаційний матеріал із питань пам'яткознавства та музеєзнавства, тис. грн	60,0	66,0	70,0
						середні витрати на здійснення дослідження одного кладовища, тис. грн	194,4	213,84	235,2
						Показник якості: рівень проведення конференцій, семінарів, тренінгів, лекцій, круглих столів, у % до запланованого	100	100	100

							динаміка кількості наукових публікацій та інформаційно-популяризаційних матеріалів із питань пам'яткознавства та музеєзнавства, у % до базового року*	100	100	120
		3.1.2. Організація та проведення заходів у рамках «Днів європейської спадщини» в місті Києві із забезпеченням фізичного, інформаційного та соціально-громадянського безбар'єрного простору	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КНМЦ по охороні пам'яток	Бюджет міста Києва	Усього: 352,0	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	100,0	120,0	132,0
2025 рік	100,0									
2026 рік	120,0									
2027 рік	132,0									
	Показник продукту: кількість проведених заходів, од.					1	1	1		
	кількість відвідувачів одного заходу, осіб					1300	1400	1500		
	Показник ефективності: середні витрати на проведення одного заходу, тис. грн	100,0	120,0	132,0						
	Показник якості: динаміка кількості відвідувачів одного заходу, у	100	107,7	115,4						

							% до базового року*			
3.1.3. Розробка мультимедійного контенту про культурну спадщину міста Києва з використанням засобів цифрової інклюзії	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини, КНМЦ по охороні пам'яток, КЗ «Центр консервації предметів археології»	Бюджет міста Києва	Усього:	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	200,0	200,0	200,0		
				2025 рік						
				2026 рік						
				2027 рік						
					Показник продукту: кількість створених / виготовлених відеороликів із текстовими субтитрами та/або дублюванням жестовою мовою, од.	2	2	2		
					Показник ефективності: середня вартість створення / виготовлення одного відеоролику, тис. грн	100,0	100,0	100,0		
					Показник якості: рівень виконання робіт, у % до запланованого	100	100	100		
3.1.4. Підготовка до друку та видання періодичного	2025–2027	Департамент охорони культурної спадщини,	Бюджет міста Києва	Усього:	Показник витрат: обсяг видатків, тис. грн	240,0	288,0	345,6		
				2025 рік						
				240,0						

		наукового журналу, присвяченого актуальним питанням охорони культурної спадщини		КЗ «Центр консервації предметів археології»		2026 рік				
						288,0				
						2027 рік				
						345,6				
						Показник продукту: кількість підготовлених до друку та виданих періодичних видань, од.	1	1	1	
						Показник ефективності: середня вартість робіт із підготовки до друку одного періодичного видання, тис. грн	240,0	288,0	345,6	
						Показник якості: рівень виконання робіт, у % до запланованого	100	100	100	
						Разом	Усього:	1 176 680,97		
							2025 рік	356 413,17		
							2026 рік	390 488,80		
							2027 рік	429 779,0		
						Бюджет міста Києва	Усього:	1 175 630,97		
							2025 рік	356 063,17		
							2026 рік	390 138,80		
							2027 рік	429 429,0		
						Інші джерела	Усього:	1050,0		
							2025 рік	350,0		
							2026 рік	350,0		
							2027 рік	350,0		

* Базовий рік – 2025 рік
Київський міський голова

Віталій КЛИЧКО